

7/24725

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

18 EYLÜL 2013

Sayı : 43728771-610.00-4463
Konu : 7/24725 Esas Sayılı Yazılı Soru Önergesi

ÇOK İVEDİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: (a) Türkiye Millet Meclisi Başkanlığının 14.06.2013 tarihli ve KAN.KAR.BŞK.A.43452547-120.00-7/24725-213640 sayılı yazısı.
(b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğünün 18.06.2013 tarihli ve 31853594-610-2-4558-3281 sayılı yazısı.

İlgi (a)'da kayıtlı yazıyla Başbakanlığa iletilen, ilgi (b)'de kayıtlı yazıyla Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılması talep edilen İstanbul Milletvekili Sayın Mahmut TANAL'ın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği 7/24725 esas sayılı yazılı soru önergesinde yer alan hususlar ile ilgili bilgiler ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Bakan

EKLER :
1-Yazılı Soru Önergesiyle İlgili
Cevaplar (4 sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Bilgi :
- Başbakanlığa

Adres: Necatibey Cad. No:110/A-06100 Yücetepe-ANKARA

Telefon: +90 (312) 294 50 00 - 294 50 95 - 294 50 97

Faks: +90 (312) 294 69 77

Elektronik Ağ: <http://www.kalkinma.gov.tr>

okaynar@kalkinma.gov.tr

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.
Evrak teyidi <https://dpteb.dpt.gov.tr/Sorgu> adresinden F8E2-2AB1-81YE kodu ile yapılabilir.

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN MAHMUT TANAL'IN 7/24725 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİYLE İLGİLİ CEVAPLAR:

Soru 1:Uluslararası örgütlerin yaptığı dünya çapındaki araştırmalarda ülkemizde yoksulluğun arttığı sonucu ortaya çıkarken Hükümet nasıl ve hangi verilere dayanarak ekonomimizin günden güne iyiye gittiğini ileri sürebilmektedir?

Cevap 1:Uluslararası kuruluşların kendi belirledikleri ve ülkeleri mümkün olduğu kadar kıyaslayabilmek amacıyla farklı metodolojiler üzerinden hesaplama yapmaları söz konusudur. Örneğin; Dünya Bankası'nın Türkiye yoksulluk rakamlarında 2010 yılında bir artış görülmekte iken, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) yoksulluk rakamlarında 2003'den bu yana devamlı bir düşüş olduğu görülmektedir. Bu farklılığın temel nedenleri olarak; uluslararası kuruluşların ölçümlerinde eşdeğerlik ölçeği¹ kullanılmayıp kişi başına hesaplama yapılması ve (özellikle Dünya Bankası yoksulluk rakamları açısından) uluslararası karşılaştırma programı çerçevesinde hesaplanan parite değerlerinin kullanılması; TÜİK ölçümlerinde ise eşdeğerlik ölçeğinin kullanılarak hesaplama yapılması ve her yıla ilişkin (cari) Satın Alma Gücü Paritesi değerlerinin kullanılmasıdır.

Soru 2:Ülkemizde zengin ile yoksul arasındaki uçurumun gittikçe artmasını neye bağlıyorsunuz?

Cevap 2:Türkiye İstatistik Kurumunun Gelir ve Yaşam Koşulları Çalışması verilerine göre, Türkiye'de, yoksul ile zengin kesimler arasındaki gelir farkı açılmamakta aksine, 2006 yılından bu yana gelir dağılımına ilişkin göstergelerde iyileşmeler görülmektedir. Gini katsayısı 2006 yılında 0,40 iken 2010 ve 2011 yıllarında 0,38'e gerilemiştir.

Tablo 1: Gelir Gruplarının Toplam Gelirden Aldıkları Paylar ve Gini Katsayısı, 2006-2011 (Yüzde)

Yüzde 20'lik Dilimler	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Birinci Yüzde 20 (En yoksul)	5,8	6,4	6,4	6,2	6,5	6,5
İkinci Yüzde 20	10,5	10,9	10,9	10,7	11,1	11,0
Üçüncü Yüzde 20	15,2	15,4	15,4	15,3	15,6	15,5
Dördüncü Yüzde 20	22,1	21,8	22,0	21,9	21,9	21,9
Beşinci Yüzde 20 (En zengin)	46,5	45,5	45,3	46,0	44,9	45,2
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Gini Katsayısı	0,40	0,39	0,39	0,39	0,38	0,38

¹ Eşdeğerlik ölçeği, farklı bileşendeki ve büyüklükteki hanehalklarının refah düzeylerinin kıyaslanabilmesi için hanehalkındaki her ferdin kaç yetişkine denk olduğunu ortaya koyan katsayılardır.

9

Tablodan da görüleceği üzere, 2006-2011 döneminde en yoksul yüzde 20'lik grubun gelirden aldığı pay artarken, en zengin yüzde 20'lik grubun gelirden aldığı payda bir düşüş yaşanmıştır. 2006 yılında en yoksul yüzde 20'lik grubun gelirden aldığı pay %5,8 iken 2011 yılı sonunda bu oran %6,5'e yükselmiş, en zengin yüzde 20'lik grubun gelirden aldığı pay %46,5 iken %45,2'ye gerilemiştir.

Bu gelişmede, ekonomik büyüme sonucunda ortaya çıkan refah artışından yoksul kesimin daha fazla yararlanması sonucu gelir paylaşımının daha adil hale gelmesi etkili olmuştur. Son dönemlerde kamunun sosyal harcamalarında da önemli artışlar sağlanmıştır. Nitekim, kamu sosyal harcamalarının GSYH'ya oranı 2006 yılında %14,3 iken, bu oran 3 puan dolayında artarak 2012 yılında %17,2 düzeyine çıkmıştır.

Soru 3:OECD raporlarında tespit edilen ülkemizdeki çocuk yoksulluğunun yükseliş nedeni nedir?

Cevap 3:Çocuk yoksulluğu, yoksul hanelerde yaşayan çocuk oranını ifade etmektedir. Ülkemizde Çocuk Yoksulluğunun azaltılmasında 2002-2009 döneminde kayda değer gelişmeler sağlanmıştır. Nitekim, 2002 yılında gıda ve gıda dışı yoksulluk içinde olan 15 yaşından küçüklerin oranı %34,55 iken, bu oran 2009 yılında %25,77'ye gerilemiştir.

Tablo2: Fert Yoksulluk Oranları- (%)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007(*)	2008	2009
GENEL								
Toplam	26,96	28,12	25,60	20,50	17,81	17,79	17,11	18,08
6 yaşından küçük fertler	33,17	37,75	34,19	27,71	24,78	24,52	22,53	24,04
15 yaşından küçük fertler	34,55	37,04	34,02	27,71	25,23	25,55	24,43	25,77

Kaynak: TÜİK, 2009 Yoksulluk Çalışması Sonuçları.

(*) Yeni nüfus projeksiyonlarına göre revize edilmiştir.

Çocuk yoksulluğu oranı, genel olarak ülkelerin ortalama yoksulluk oranlarının üzerinde seyretmektedir. Bunun nedeni ise; çocuk yoksulluğuna ilişkin durumun genel yoksulluk politikalarının yanı sıra çocuğun bulunduğu hanenin gelir, istihdam ve tek/yetişkinli/çift yetişkinli hane veya geniş aile olma durumlarından etkilenmesidir. Çocuklar hanedeki geliri paylaşan fertler olarak değerlendirilmekte ve ailenin gelir durumu hesaplanırken çocuklar yetişkinlerden farklı katsayılarla hesaplamalara dâhil edilmektedir.

Çocuklar arasındaki göreceli yoksullukla ilgili son OECD verilerine göre (2008) Türkiye'de çocuk yoksulluğu %23,5'tur.

TÜİK verilerine göre en yoksul hane halkı tipi ataerkil veya geniş aile olup 2002 verilerine göre yoksulluk oranı %34,27'dir ve bu oran uygulanan politikalar sonucunda 2009 yılında %24,48'e gerilemiştir.

Tablo 3: Hanehalkı Türüne Göre Yoksulluk Oranları (Yüzde)

Hanehalkı türü	Yoksul fert oranı (%)							
	2002	2003	2004	2005	2006	2007(*)	2008	2009
TÜRKİYE – TURKEY	26,96	28,12	25,60	20,50	17,81	17,79	17,11	18,08
Çekirdek aile (çocuklu) -	24,87	27,84	24,30	18,99	17,41	16,05	15,42	15,98
Çekirdek aile (çocuksuz) -	15,00	13,26	12,98	8,55	10,14	7,92	8,76	9,86
Ataerkil veya geniş aile -	34,27	32,66	32,03	27,31	20,24	23,92	21,79	24,48
Tek yetişkinli aile, diğer -	28,52	25,46	23,78	15,78	19,77	16,15	22,46	19,29

Kaynak: TÜİK, 2009 Yoksulluk Çalışması Sonuçları.

Soru 4: Ülke ekonomimizin iyiye veya kötüye gidişatını belirleyen unsurlar arasında gelir düzeyindeki adaletsizlik ve gelir dağılımında oluşan uçurumlar rol almamakta mıdır?

Cevap 4: Ekonominin gidişatını belirleyen en önemli unsurlardan biri olan Kişi Başına GSYH’da önemli bir iyileşme sağlanmıştır. Aynı dönemde gelir dağılımı adaletindeki iyileşmeyle beraber değerlendirildiğinde kişi başına gelirdeki artış ile gelir dağılımını gösteren Gini Katsayısı’ndaki iyileşmeler, gelir adaleti ile ekonomik iyileşmenin ülkemizde paralel seyrettiğini göstermektedir. Nitekim, 2006 yılında kişi başı GSYH 7.586 dolar iken, bu değer 2012 yılında 10.504 dolara yükselmiştir.

Tablo 4: Kişi Başı Gayri Safi Yurt İçi Hasıla ve Gelişme Hızı, 2006-2012

Yıl	Kişi Başına GSYİH(\$)	Gelişme Hızı(Yüzde)
2006	7 586	-
2007	9 240	21.8
2008	10 438	13.0
2009	8 559	-18.0
2010	10 022	17.1
2011	10 466	4.4
2012	10 504	0.4

Kaynak: TÜİK

Soru 5: Yoksulluk seviyesinde yaşayan vatandaşlarımızın sayısındaki artışta Hükümetin hatalı ekonomik tutum ve uygulamalarının payı yok mudur?

Cevap 5: TÜİK’in yapmış olduğu çalışmalara göre 2003-2010 yılları arasında yoksulluk oranlarında ciddi düşüşler yaşanmıştır. Kişi başına günlük 4,30 doların altında yaşayan

nüfusun oranı 2003 yılında %23,75 iken, 2010 yılı itibarıyla bu oran %3,66'ya gerilemiştir. Aynı şekilde 2003 yılında %2,39 olan 2,15 doların altında yaşayan nüfusun oranı 2010 yılı itibarıyla %0,21'e gerilemiştir.

TÜİK'in 2009 yılında yapmış olduğu yoksulluk çalışmasında 2007, 2008 ve 2009 yıllarına ait vermiş olduğu yoksul nüfus sayılarındaki düşüş de oransal düşüşü destekler niteliktedir. 2009 yılında 4,3 doların altında yaşayan yaklaşık 3 milyon kişilik nüfusun toplam nüfusa oranı %4,35'tir. Söz konusu oranın 2010 yılında %3,66'ya gerilediği görülmekte olup, bu oran da yaklaşık 2,5 milyonluk bir nüfusa denk gelmektedir. Açıklanan verilerden de anlaşıldığı üzere Türkiye'de yoksulluk sınırında yaşayan nüfusun sayısında bir artış bulunmamakta aksine yıllar itibarıyla bir düşüş yaşanmaktadır.

Tablo 5: Çeşitli Yoksulluk Sınırı Yöntemlerine Göre Fert Yoksulluk Oranları (Yüzde)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010(1)	2011(2)
Gıda Yoksulluğu (Açlık)	1,3	1,3	0,9	0,7	0,5	0,5	0,5	-	-
Yoksulluk (Gıda ve Gıda Dışı)	28,1	25,6	20,5	17,8	17,8	17,1	18,1	-	-
Görelî Yoksulluk (3)	-	-	-	25,4	23,4	24,1	24,3	23,8	22,9
Kişi başı günl. 2,15 doların altı	2,39	2,49	1,55	1,41	0,52	0,47	0,22	0,21	-
Kişi başı günl. 4,30 doların altı	23,75	20,89	16,36	13,33	8,41	6,83	4,35	3,66	-

Kaynak: TÜİK

(1) TÜİK 2010 yoksulluk çalışmasında gıda yoksulluğu ile gıda ve gıda dışı yoksulluk rakamları verilmemiştir.

(2) 2011 yılı için yalnızca görelî yoksulluk rakamları açıklanmıştır.

(3) 2006-2011 Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması verileri kullanılmıştır. Görelî yoksulluk hesaplanırken eşdeğer hanehalkı kullanılabilir geliri medyan değerinin yüzde 60'ı yoksulluk sınırı olarak alınmıştır.

Tablo 5: Günlük 2,15 ve 4,3 Dolar Yoksulluk Sınırları için Yoksul Fert Sayısı (Yüzde)

	Yoksul fert sayısı (bin kişi)		
	2007	2008	2009
Kişi başı günlük 2,15 \$'ın altı	356	330	159
Kişi başı günlük 4,3 \$'ın altı	5.796	4.759	3.066

Kaynak: TÜİK Yoksulluk Çalışmaları 2009